

Матвій. Історія з книги «Месопотамія»
Сергей Викторович Жадан

Месопотамія

Десять років тому час для мене зупинився, рішуче відмовляючись рухатися далі. Механізми завмерли, серце билось так, ніби робило послугу: без претензій, проте й без гарантій. Дратувало все, навіть запах власного одягу. Тридцять років виявилися пасткою – жодної втіхи від занурення в невідоме, жодної радості від продовження початого. Лише ранковий вогонь у голові, пообідня порожнеча в горлі, різке вечірнє світло. І жорстока, на рівні віри ненависть до тих, хто намагається зробити тобі добре, жорстока помста всім, хто намагається тобі допомогти...

Сергій Жадан

Матвій

Історія з книги «Месопотамія»

Десять років тому час для мене зупинився, рішуче відмовляючись рухатися далі. Механізми завмерли, серце билось так, ніби робило послугу: без претензій, проте й без гарантій. Дратувало все, навіть запах власного одягу. Тридцять років виявилися пасткою – жодної втіхи від занурення в невідоме, жодної радості від продовження початого. Лише ранковий вогонь у голові, пообідня порожнеча в горлі, різке вечірнє світло. І жорстока, на рівні віри ненависть до тих, хто намагається зробити тобі добре, жорстока помста всім, хто намагається тобі допомогти. До тридцяти я встиг двічі розлучитись. Устиг би й утретє, але за мене більше ніхто не йшов. Жінок лякали мої звички, напружувало те, що я майже ніколи не спав, а коли спав – довго не прокидався. Вони сиділи наді мною в холодних сутінках на старих простирадлах, налякано ловили мое дихання, пробували пульс, хапливо телефонували знайомим, питались поради, обережно торкали мене за плече, перевертали на бік, аби я не захлинувся власною жовчю. Мені в цей час снились піщані дюни, вони перетікали моїм життям, не лишаючи по собі нічого, крім спеки й задухи. Снились мені змії й земляні птахи, снились написи, зроблені на темній глині, снились мовчазні діти, що збирали між сухих гілок отруйні ягоди й простягали їх мені, мовби просячи: давай, спробуй, ти не знаєш, від чого відмовляєшся, ніколи в житті ти не відчував цього дивного смаку, так смакує лише смерть, це краще за будь-які прянощі, це солодше за будь-які мікстури, ти лише спробуй, прокинься й спробуй. Прокидатись після цього, ясна річ, не хотілося.

Іноді жінки не витримували і йшли у своїх справах, іноді сиділи, чомно чекаючи. Але потім усе одно йшли. Іноді поверталися й далі сиділи на солоних, як вітрила, простирадлах. Насичене особисте життя, одне слово. По обіді я збирався із силами і йшов на ефір. Запускав розбитий, наповнений вірусами комп'ютер, перебирав диски, намагався прибрати на робочому столі,

безсило кидав усе це й виходив у коридор, скажімо, з чаєм, скажімо, перекурити. Свічка політехнічного, де знаходилася студія, височіла над деревами, відсвічуючи поодинокими вогнями аудиторій. Темрява стояла в провулках, пахло вогкістю й ранньою весною, хотілося ніколи не залишати це місто й ніколи в житті, ніколи й нізачо не повертатися в студію.

Десять років тому вона закінчила університет і спробувала дивитись на світ дорослими очима. Світ погано фокусувався. Батьки її ще довгий час думали, що вона далі навчається. Вперто будили її на першу пару. Тато її був професійним безробітним. Здається, непогано при цьому почувався. Мама працювала на пошті. Тому про пошту з маминих слів вона знала все, могла розповідати про неї годинами. Якби це когось цікавило, ясна річ. Узимку вона влаштувалась на роботу в якийсь благодійний фонд, проте фонд виявився недостатньо благодійним, навіть працівникам своїм нічого не платив, тож і роботою назвати це було важко. На студію її привів Вадик Сальмонела, вони зустрічалися вже близько місяця, хоча навіть після всього того, що між ними було, Вадик дозволяв собі її не впізнавати, особливо після концертів: оглушений і прибитий, накачаний поганим бухлом, із зірваним горлом, він, як справжній рок-стар, міг пройти й демонстративно її не помітити. Вона нервувала, плакала. Йому це, схоже, подобалось. Їй, схоже, теж. Можна отримувати радість від усього, навіть від спілкування з мудаками.

Вона ввійшла слідом за ним, навіть не привіталась, мовчки сіла коло дверей, злісно дістала мобільник, упевнено почала набивати повідомлення. Вадик кинув їй до ніг свій шкіряний рюкзак і демонстративно про неї забув. Світле волосся, білий плащ, який вона кинула на підлогу, рожеві обвітрені пальці, родимки на шиї, шкільний светр, з-під якого гостро пробивались ключиці, недовірливий погляд, напружені рухи, дитячий вираз обличчя, нечищене взуття, красиві коліна.

– Дочка? – кивнув я Вадику замість привітатись.

– Хуй там, – відповів він незадоволено, й ефір таким чином почався.

Рівно двадцять хвилин, не рахуючи музичних пауз, Вадик говорив про рок-н-рол, дух бунтарства, естетику свободи, пісні протесту й розширення свідомості. Вона сиділа в кутку й лише незадоволено хитала головою. На правій руці в неї був пластмасовий браслет. Загалом схоже було, що вона прийшла в маминому одязі. Після ефіру ми стояли з Вадиком у коридорі, розглядали вогні, він дістав коньяк, я відмовився – пити після нього з однієї пляшки було просто страшно. Відна дівчинка, – подумав я.

– Скільки їй років? – запитав.

– Чорт її знає, – відповів Вадик, – я в паспорт не дивився.

– Як вона взагалі? – запитав я далі.

– Та ніяк, – відповів він. – Нічого не вміє, нічого не хоче.

– Розійдетесь – скажи, – попросив я. – Я її навчу.

- Аякже, - розсміявся Вадик.

Я помітив, як він швидко старіє. Рвані капіляри, запалені ясна, чорні зуби. Риба гние з голови, - подумав.

Чого я насправді міг її навчити? Що я вмів? Уникати відповідальності, оминати небезпеки, говорити про речі, які мені нецікаві, спілкуватися з людьми, від яких нічого в цьому житті не залежить. Чого її міг навчити він? Теж нічого доброго. Ми просто говорили один одному необов'язкові речі, намагалися триматись упевнено й нахабно, нікому насправді не вірячи, нікого насправді не вибачаючи. За пару місяців Вадик спробував повіситись. Застряг у зашморгу, провисів якийсь час, доки прийшли знайомі й опустили його з небес на землю.

Дев'ять років тому вона прийшла на відкриття виставки з Густавом, терпляче проштовхуючись слідом за ним крізь густий натовп друзів та знайомих. У Густава на шиї бовталась нова камера, час від часу він фотографував якусь із давніх подруг, котрих тут у нього було зо два десятки. Ми довго з ним обіймались, розпитували про новини, хоча й так усе один про одного знали: світ тісний, життя коротке, люди схильні до пліткування. Вона підстриглась, їй це пасувало. Раптом виявилось, що в неї цікаве обличчя. Коли вона відводила очі, риси її загострювались, ніби під шкірою в неї скресала крига й перетікала вода. Мала на собі шкірянку і яскраві помаранчеві панчохи. Зі стоптаними балетками все це виглядало трішки дико. Мабуть, вона багато ходить, подумав я, розглядаючи її взуття. Вона перехопила цей мій погляд, напружилась. Мене, ясна річ, не впізнала, розмову, звісно, не підтримала, проте погодилась вийти перекурити.

- Ти з усіма моїми друзями зустрічатися будеш? - запитав я.

Вона помовчала, певно, гадаючи, ображатись чи ні. Вирішила не ображатись.

- У тебе хороші друзі, - сказала. - Ти б у них повчився манер.

Треба ж, - подумав я, - мене вчить манер людина, яка спала з Вадиком Сальмонелю.

- Не ображайся, - сказав.

- Не буду, - відповіла вона й пішла всередину, грітись.

За якийсь час Густава взяли в прес-службу мера. Потім звільнили. Камеру він продав. Квартиру теж. Життя позбавляє не лише ілюзій.

Вісім років тому вона поступила на заочне відділення. Знайомі викладачі скаржились, говорили, що вона зовсім не розуміється на фінансах, хоча ми й самі, говорили вони, на них не надто розуміємось. Ніхто нічого не знає, скаржились, ніхто ні в чому не розбирається, ми всі імітуємо знання,

імітуємо почуття, живемо ілюзіями. Хоча платити за все це доводиться живими грошима.

Кілька разів ми перетиналися з нею на концертах, одного разу зіткнулися в підземці, якось я бачив її в компанії хасидів. Здається, вона робила для них екскурсію. Хасиди схожі були на велику родину, що купує помешкання в центрі й не розуміє, чому тут до сьогодні не вивели тарганів. У неї тепер знову було довге волосся, від чого вона виглядала дорослішою й досвідченішою. Хоча говорила так само недовірливо й виключно, ніби доводячи щось дорослим, наче намагаючись переконати всіх хасидів цього світу в доречності й необхідності запропонованої нею фінансової операції.

Сім років тому я змінив станцію. Для мене це був серйозний крок, я довго зважувався. Нове радіо цілком могло закритися вже за кілька місяців після відкриття. Проте це була справжня серйозна робота. Потрібно було вирішувати. Пару років тому я б навіть не став про це думати. А тут раптом запитав сам себе: скільки можна сидіти й робити те, що тобі не подобається, скільки можна гнути на когось спину, залежати від когось, під когось підлаштовуватись? Давай, говорив я собі, зважуйся, тобі не двадцять років. Вік Христа, час робити дива й підіймати з могил прокажених.

Я наткнувся на неї випадково травневого ранку в центрі. Вона сиділа на сходах, під відділенням банку, ще зачиненим такої ранньої пори. Виглядала загубленою. Проте не плакала. Сиділа, підперши голову кулаком, дивилася в нікуди. На зап'ястку в неї бовтався невеличкий годинник, хоча запитай її, котра година, впевнений, вона б не відповіла. Просто не зрозуміла б запитання. Побачила мене, змучено кивнула. Щось примусило мене зупинитися. Мабуть, те, що вона кивнула першою. Я не чекав. Сів поруч із нею. Почав питати про справи, про навчання, про спільних знайомих. Вона кивала у відповідь, щось говорила, проте не надто охоче. Зрештою замовкла.

– Щось сталося? – запитав я.

– Та ні, – відповідала вона. – Просто мене цілу ніч трахали.

– Цілу ніч? – не повірив я.

– Цілу ніч, – підтвердила вона.

Я не знав, що їй сказати. Почекав. Але вона теж мовчала. Поліз до торби, дістав тетрапакет із молоком. Простягнув їй. Вона зубами розірвала папір, пила довго й жадібно. Виснажливе це, мабуть, заняття, – подумав я, – цілу ніч трахатись. Помітив, як тремтять її пальці, ніби після активного заняття в спортзалі. Помітив, як напружуються жилки на її шиї, коли вона закидає голову, п'ючи з пакета. Помітив темні кола під її очима, такі бувають лише в жінок, що народжують або просто недосипають, так чи інакше – такі глибокі прозорі кола бувають лише в жінок, які переймаються тим, що роблять, які бояться зробити щось не так. З утомленого й відстороненого виразу її обличчя можна було зрозуміти, як добре й важко їй сьогодні велося, як вона переживає через те, що сталося, як анітрохи не шкодує за тим, що відбулося. Від неї пахло теплою водою душової kabіни, чужим милом, ранковими сигаретами. Кров, здавалося, залишила її пальці, витікши з них

на безпечну відстань. Натомість губи її – покусані й припухлі – темно горіли під ранковим сонцем, вона їх і далі постійно прикушувала, мовби згадуючи весь час, що з нею було цієї ночі, мовби ця ніч для неї все не закінчувалася. Мені навіть здалося, що вона найбільше й хотіла, аби ця ніч не закінчувалася, здалося, що разом із темрявою від неї відступило щось дуже важливе, щось, за чим вона негайно почала шкодувати – сиділа тут невідомо скільки, незрозуміло для чого й шкодувала за втраченим, сумувала з приводу щойно набутого. Я, мабуть, надто відверто розглядав її губи, аж вона захлинулася молоком, воно потекло їй підборіддям, вона швидко витерлась і далі прикривала губи долонею, говорила ніби не до мене, приглушено й рвано, торкалася рукою ран на тонкій вразливій шкірі, спиняла кров, що проступала після кожного необережного вигуку чи запитання, нервувала, розуміла, що я бачу, як вона нервує. Спробувала заговорити про щось інше, я відразу ж підтримав розмову, намагався не дивитись на неї, намагався демонструвати легкість та безтурботність, а сам лише й думав: «Її трахали цілу ніч! Цілу ніч! Цілу ніч вона була готова кохати й розуміти, цілу ніч вона не спала й мучилась, цілу ніч вона говорила якісь слова, вислуховувала чиїсь освідчення, запам'ятовувала обіцянки, не стримувалась і викрикувала слова радості. Цілу ніч їй було добре, цілу ніч їй не давали спати, цілу ніч її позбавляли спокою. Вона впадала в сон і вихоплювалася звідти назад – у чорне повітря, вона ловила чиєсь дихання, відчувала чиїсь дотики, намагалась підлаштуватись під чиїсь рухи, дослуховувалась до чужого серцебиття, звикала до чужого запаху, до чужого голосу, до чужої любові!»

Кінець ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (<http://www.litres.ru/sergiy-viktorovich-zhadan/matv-y-stor-ya-z-knigi-mesopotam-ya/?lfrom=362673004>) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.